

fremstilling, der er opbygget annalistisk. Vi hører her på grundlag af Adam af Bremens bispekrønike, holsteneren Helmolds slavekrønike, Saxos Danmarks-historie og en længere række fremstillinger om forholdet mellem daner, saksere og vender, mellem den danske konge og Sjællands biskop på den ene side, Rygens konge og de øvrige vendiske fyrster, med titlen knes, på den anden.

Helt frem til reformationen 1536, da Rygen løsrev sig fra Roskilde stift, var forbindelserne tætte, og Garners fremstilling er fyldig; derefter bliver »årbogsnotitserne« mere sporadiske. Årbogsformen medfører, at læseren selv må skabe sig overblik og se sammenhænge, og selv om fremstillingen er meget nøgtern, står man med en vis usikkerhed over for det forhold, at en sådan fremstilling må bygge på flere kilder med stik modsatte tendenser, samtidig med, at Garner har den opfattelse, at man ved addition af flere nationale synspunkter og division med antallet vil kunne nærme sig den objektive sandhed.

Bogen afsluttes med en længere liste over de synlige historiske mindesmærker fra vendertogenes tid både i Danmark og i Venden. Undervejs er teksten støttet af en række billeder af disse mindesmærker, billeder fra en for de fleste danskere ret ukendt verden, som tempelborgen Arkona, kirkerne i Colbaz, Doberan, Bergen og Dargum, klosteret Eldena m.m. Deres placering fremgår af flere af de nyttige kort, som bogen er forsynet med. I den afsluttede litteraturliste er det seneste værk fra 1977, og det er undgået forfatterens opmærksomhed, at kong Godfreds voldanlæg mellem Ejderen og Slien, omtalt 808, ikke længere betragtes som det ældste Danevirke.

Ole Degn

Træk af Hesselager Sogns Historie.
(Hesselager Kirkes Forlag, 1983).
228 s. Ill.

I anledning af at Hesselager første gang nævnes 1183, har en redaktion af fire samlet andre medarbejdere til en række korte artikler om sognets historie, ikke begyndende med 1183, men med kridttidens aflejringer i sognet. Mellem det alsidige stof er der grund til at fremhæve Henrik Thranes skildring af forhistorien, der velgørende nøgternt fortæller, hvor meget der endnu er at gøre, før sognets bebyggelse i denne tid bliver klarlagt. I øvrigt er det vel et spørgsmål, om et sogns forhistorie ikke må ses med en større del af landet som baggrund. Ligeledes kunne sognets middelalder have fortjent en særskilt behandling. Det er særlig Johan Friis og hans gård, kirken og skolen, som redaktørerne samler sig om at levendegøre. Skildringen kommer også ind på det noget diffuse begreb præstegårdskultur. Den har vist været forskellig efter tid og sted, men i Hesselager givet nyttige impulser til sognets liv.

Selv om Hesselager ikke længere er en stationsby, må den alligevel regnes blandt dem. Her var apotek fra 1871, og 1903 blev en ældre kostskole latin-skole, men blev senere lukket og bygningerne anvendt til andet formål. Også forskellige virksomheder slog sig ned, og som det også kendes fra andre steder, voksede der ved siden af landsbyen et Ny Hesselager (som generalstabskortet kalder det) op omkring stationen. Til et studium af stationsbyens kår vil stedet derfor kunne give nogle bidrag.

Helge Søgaard